

ODLUKA O NEPRIHVATLJIVOSTI

Datum usvajanja: 6. jul 2023. godine

Slučaj br. 2021-01

N.M.

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava je na zasedanju 6. jula 2023. godine u sledećem sastavu:

Gđa Snježana BOKULIĆ, predsedavajući član
G. Petko PETKOV, rezervni član
Gđa Marina MANCINI, član

Uz asistenciju:

G. Ronald HOOGHIEMSTRA, pravni službenik

Uzevši u razmatranje gore pomenutu žalbu, predstavljenu u skladu sa Zajedničkom Akcijom Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. godine, EULEX-ovim Konceptom odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnika o radu Komisije prema poslednjim izmenama od 11. decembra 2019. godine

Nakon razmatranja, odlučila kao što sledi:

I. POSTUPAK PRED KOMISIJOM

1. Komisiji je na žalbu prvo skrenula pažnju ćerka žalioca tokom 2020. godine.
2. Dana 24. decembra 2020. godine, Sekretarijat je zatražio od žalioca da dostavi pismo ovlašćenja kojim ovlašćuje svoju ćerku da ga predstavlja u postupku, pošto se žalilac nalazio u pritvoru u to vreme.
3. Žalba je zvanično registrovana 4. februara 2021. godine. U postupku pred Komisijom žalioca predstavlja njegova ćerka.
4. Dana 16. avgusta 2022. godine, Sekretarijat je zatražio od žalioca da potvrdi da li je pušten iz pritvora. Ukoliko je to zaista tačno, sekretarijat je uputio pitanje da li žalilac želi da nastavi sa svojom žalbom. U tom slučaju, od njega je zatraženo da popuni novi žalbeni obrazac i da uz to priloži potpisano pismo ovlašćenja.

5. Dana 21. septembra 2022. godine, žalilac je podneo novi žalbeni obrazac uključujući i potpisano pismo ovlašćenja kojim je ovlastio svoju ćerku da ga predstavlja u postupku. Žalilac je zatražio da se njegov identitet ne otkriva.

II. ČINJENICE

6. Podnosilac žalbe je radio kao inspektor za nasilne zločine u policiji u Ferizaj/Uroševcu, na Kosovu, od 1987. godine, uključujući i tokom rata 1998-99. godine. Nakon rata, podnosilac žalbe se preselio u Novi Pazar, u Republici Srbiji, gde je nastavio da radi kao inspektor za krivična dela nasilja.
7. U julu 2010. godine, kada je podnosilac žalbe otputovao u Ferizaj/Uroševac, na Kosovu, uhapšen je ispred Policijske uprave Ferizaj/Uroševac i priveden na ispitivanje od strane Misije Evropske Unije za vladavinu prava na Kosovu, EULEX Kosovo (u daljem tekstu „Misija“) o događajima na Kosovu 1999. godine. Podnosilac žalbe navodi da ga je Misija ispitivala nekoliko sati, a zatim pustila zbog nedostatka dokaza, uveravajući ga da je svoje dužnosti obavljao u potpunosti u skladu sa zakonom.
8. Nenavedenog datuma nakon jula 2010. godine, žalilac je kupio stan na Kosovu i tamo se preselio.
9. Dana 14. juna 2019. godine, žalilac je uhapšen na graničnom prelazu Brnjak od strane kosovske policije i obavešten tom prilikom da postoji optužnica protiv njega za navodne ratne zločine koje je on počinio na Kosovu 1999. godine. Žalilac je optužen da je naredio sahranjivanje četiri žrtve na način koji krši Međunarodno humanitarno pravo.
10. Podnosilac žalbe navodi da je od 14. juna 2019. godine bio u pritvoru, prvo u Prištini i Prizrenu, a od 18. juna 2019. u Grdovcu, zatvoru visoke bezbednosti u Podujevu.
11. Podnosilac žalbe navodi da su ga, dok je bio pritvoren u Prizrenu, napali drugi zatvorenici na osnovu glasina da je navodno počinio ratne zločine protiv albanskog stanovništva. U Grdovcu, podnosilac žalbe navodi da provodi 22 sata dnevno u samici.
12. Usled toga, on navodi da je zadobio nekoliko različitih zdravstvenih problema. On navodi da mu je u pritvoru dat lek koji zbog njegovog postojećeg zdravstvenog stanja nije smeo da uzima.
13. Podnosilac žalbe i njegova porodica podneli su nekoliko pritužbi domaćim i međunarodnim instancama i organizacijama tražeći pomoć u vezi sa pretnjama po život i zdravlje podnosioca žalbe tokom njegovog boravka u pritvoru. Podnosilac žalbe je dostavio dokaze o spomenutim pritužbama Specijalnom tužilaštvu u Hagu i Međunarodnom rezidualnom mehanizmu Ujedinjenih Nacija za krivične sudove. Podnosilac žalbe dalje navodi da je takve žalbe podneo i Misiji EULEX-a, Organizaciji za Evropsku Bezbednost i saradnju (OEBS), Kosovskom zaštitniku građana, Ministarstvu unutrašnjih poslova Srbije i američkoj ambasadi na Kosovu.
14. Dana 23. juna 2022. godine, Vrhovni sud Republike Kosovo (presuda br. Pml.br.46/2022) oslobodio je podnosioca žalbe od svih optužbi koje su iznete protiv njega i naložio da se odmah ukine kazna zatvora koja mu je prethodno naložena.
15. Istog tog dana, Osnovni Sud u Prištini naložio je da se podnosilac žalbe odmah pusti na slobodu iz zatvora visoke bezbednosti u Grdovcu.

III. ŽALBE

16. Podnosilac žalbe navodi da je, kao rezultat njegovog hapšenja i pritvora, prekršeno nekoliko njegovih ljudskih prava, uključujući pravo na pravično suđenje, zaštićeno članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima.
17. Podnosilac žalbe takođe navodi da su mu život i zdravlje bili ugroženi zbog uslova pritvora i neodgovarajućih lekova koje je primao u zatvoru. Podnosilac žalbe navodi povrede članova 2, 3 i 5, st. 1 i 4, Evropske konvencije o ljudskim pravima.
18. Podnosilac žalbe takođe citira relevantne članove Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima i Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih postupanja i kažnjavanja.

IV. ZAKON

19. Pre razmatranja osnovanosti žalbe Komisija mora da odluči da li da prihvati žalbu, uzevši u obzir pravilo 29(1) iz svog Pravilnika o radu. Ova odredba navodi da Komisija može da proglasi žalbu neprihvatljivom u skraćenom postupku, *između ostalog*, ako žalba nije u nadležnosti Komisije.
20. Prema pravilu 25(1) Pravilnika o radu, pravna nadležnost komisije je ograničena na ispitivanje žalbi navodnih kršenja ljudskih prava od strane Misije a tokom sprovođenja svog izvršnog mandata. Izvršni mandat Misije bio je do juna 2018. godine ograničen na određena pitanja u policiji, pravosuđu i carini, a taj izvršni mandat je dalje ograničen u junu 2018. godine (vidi Zajednička akcija 2008/124/CFSP od 04. februara 2008. godine o Misiji vladavine prava Evropske Unije na Kosovu, EULEX KOSOVO, i Odluka Saveta (CFSP) 2018/856 od 08. juna 2018. godine koja zamenjuje i dopunjuje Zajedničku Akciju 2008/124/CFSP od 04. februara 2008. godine o Misiji vladavine prava Evropske Unije na Kosovu, EULEX KOSOVO).
21. Nije pokazano, pa čak ni argumentovano da je Misija bila uključena u krivični postupak protiv podnosioca žalbe ili u njegovom pritvoru. Ove postupke sprovode kosovske vlasti pod njihovom jurisdikcijom, izvan preostalog izvršnog mandata Misije. Pritvor se takođe sprovodi pod nadležnošću lokalnih vlasti, a ne Misije. Komisija u principu ne može da razmatra sudske postupke pred sudovima na Kosovu, kao što je navedeno u pravilu 25(1) njenog Pravilnika o radu. Štaviše, nema nadležnost ni u pogledu administrativnih ni sudskih aspekata rada kosovskih sudova ili zatvorskog sistema. Shodno tome, Komisija ne može da utiče na vođenje ili ishod sudskog postupka (videti npr. Z.A. protiv EULEX-a, 2014-36, od 29. februara 2016. god., stav 17). Niti Misija može direktno kontrolisati postupanje prema licima u pritvoru.
22. Iako Komisija priznaje da pitanja koja je izneo podnosilac žalbe izazivaju zabrinutost, ona ne spadaju u delokrug izvršnog mandata EULEX-a na Kosovu i čini se da su u isključivoj odgovornosti lokalnih, kosovskih vlasti. Shodno tome, oni ne spadaju u nadležnost Komisije, kako je formulisano u pravilu 25 njenog Pravilnika o radu i OPLAN-u EULEX-a na Kosovu (videti npr. Šaip Gaši protiv EULEX-a, 2013-20, od 26. novembra 2013. god., stav 9; Jovanka, Dragan i Milan Vuković protiv EULEX-a, br.2013-18, od 7. aprila 2014. god., stavovi 11-12).

IZ TIH RAZLOGA,

Komisija, jednoglasno, smatra da nema nadležnost da ispita ovu žalbu, pošto ista spada izvan delokruga njene nadležnosti, u smislu pravila 25(1) i 29(1)(d) njenog Pravilnika o radu, i

ŽALBU PROGLAŠAVA NEPRIHVATLJIVOM;

U ime Komisije,

Snježana BOKULIĆ,
Predsedavajući član

Petko PETKOV,
Rezervni član

Marina MANCINI,
član